

2024 BÜTÇE KANUNU'NDAKİ VERGİ FOTOĞRAFI

2024 yılı Bütçe Kanunu'na göre, bu yıl bütçe gelirlerinin yüzde 88,12'sinin vergilerden oluşması öngörülüyor. 2024 yılı bütçesinde dolaylı vergilerdeki artış bütçe vergi gelirlerindeki ortalama artıştan daha fazla olacak.

25 Aralık 2023 tarihinde TBMM'de onaylanan 2024 yılı Bütçe Kanunu (7489 sayılı Kanun) 31 Aralık 2023 tarihinde 1. Mükerrer sayılı Resmî Gazete ile yayımlandı. Bütçe Kanunları, "genel bütçeye dahil kamu idareler, özel bütçeli idareler ve düzenleyici kurumlara" ödenek sağlanması ve finansman kaynakları gösteren yasal düzenlemelerdir.

Genel olarak bütçedeki gelirlerin önemli bir kısmı vergilerle karşılanır. Aşağıdaki tabloda yer aldığı üzere 2024 yılı bütçe gelirlerinin yüzde 88,12'si vergilerden oluşmaktadır.

BÜTÇEDEKİ VERGİ ARTIŞLARI

2024 yılı bütçe cetvellerindeki tutarlara göre toplam vergi gelirleri hedefi 8 milyon 335 bin 576 TL olup, vergi türleri itibarıyla bu tutarın dağılımı aşağıdaki gibidir:

2023'e göre 2024 yılı bütçesinde vergi türlerine göre oransal olarak en çok artan vergiler:

2024 - 2026 dönemi OVP'da ise vergi gelirlerindeki artış yüzde 73,45 olarak öngörülmüştü.

Ancak Bütçe Kanununa göre 2024'te 2023'e göre vergi gelirleri ortalama artışı yüzde 95,18 olarak hedeflenmiştir.

2024 yılı bütçe kanununa bakıldığında bütçe cetvelindeki tutarlara göre dolaylı vergiler, dolaysız vergiler ve mülkiyet üzerinden alınan vergilerin toplamı ve 2024 yılı toplam vergi gelirleri içindeki oranları aşağıdaki gibidir:

Gelir Türü	Milyon TL	Payı (%)
Vergi Gelirleri	8.353.029	88,12
Hazine Yardımı Dahil Özel Bütçeli İdarelerin Gelirleri	1.088.130	11,48
Hazine Yardımı Dahil Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Gelirleri	38.381	0,4

Vergi Türleri	2023 Vergi Gelirleri Ek Bütçe Dahil (Milyon TL)	2024 Vergi Gelirleri (Milyon TL)
Vergi Gelirleri	4.270.668	8.335.576
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	1.478.624	2.520.922
a) Gelir Vergisi	696.394	1.206.409
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	43.487	85.892
Basit Usulde Gelir Vergisi	65	20
Gelir Vergisi Tevkifatı	641.000	1.100.206
Gelir Geçici Vergisi	11.841	20.201
b) Kurumlar Vergisi	782.230	1.314.513
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	178.634	315.933
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	1.653	4.351
Kurumlar Geçici Vergisi	527.944	994.229
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	76.055	76.604
a) Veraset ve Intikâl Vergisi	4.617	7.527
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	71.356	68.962
c) Değerli Konut Vergisi	82	115
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	1.424.138	3.415.702
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	440.872	1.670.599
Beyana Dayanan KDV	397.139	1.586.960
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	43.733	83.639
b) Özel Tüketim Vergisi	817.241	1.409.766
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	196.925	455.123
Motorlu Taşıtlar (II)	346.239	498.230
Alkollü İçkiler (III-a)	62.960	107.575
Tütün Mamülleri (III-b)	146.282	251.577
Kolalı Gazozlar (III-c)	7.183	11.366
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	57.653	85.896
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	108.231	214.385
d) Şans Oyunları Vergisi	26.279	54.920
e) Özel İletişim Vergisi	14.359	37.550
f) Dijital Hizmet Vergisi	9.155	15.561
g) Konaklama Vergisi	8.000	12.922
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	1.056.883	1.906.507
a) Gümrük Vergileri	121.791	229.502
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	931.406	1.671.360
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	3.686	5.645
5. Damga Vergisi	85.500	145.883
6. Harçlar	133.864	253.507
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	15.605	16.451

Kasım 2023 bütçe vergi geliri gerçekleştirmelerinde ise vergi gelirlerinin yüzde 32,22'si dolaysız, yüzde 66,05'i dolaylı vergiler ve yüzde 1,73'ü mülkiyet üzerinden alınan vergiler olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı vergi gelirleri hedefleri dolaylı vergiler lehine değişmiştir.

OVP'de yer alan "orta vadede doğrudan (dolaysız) vergilerin payı artırılması" hedefine ilişkin düzenlemelerin 2024 yılının üçüncü çeyreğinde yapılmış hedefi nedeniyle düzenlemelere bağlı gelir artışları ancak 2024'ten sonraki yılların bütçelerine yansımaktadır. Diğer bir deyişle 2024'te de dolaylı vergilerin ağırlıkta olduğu bir bütçe söz konusu olup, 2024 yılı bütçesinde dolaylı vergilerdeki artış bütçe vergi gelirlerindeki ortalama artıştan daha fazladır. Örneğin 2024 yılı bütçesinde "dahilde alınan KDV yüzde 278,93 (beyana dayanan KDV yüzde 299,6), petrol ve doğalgaz ürünlerine dayalı ÖTV yüzde 131,12 ve ithalde alınan KDV yüzde 79,44" artmış olup, bu üçlünün bütçe vergi gelirleri içindeki payı yüzde 45,55'tir.

BÜTÇEDEKİ YÜZDE 299,6 ORANINDAKİ KDV ARTIŞI NE ANLAMA GELİYOR?

TBMM'de kabul edilen 7491 sayılı Torba Kanun 28 Aralık 2023'te Resmî Gazete ile yayımlanmış ve bu Kanun ile KDV Kanununda yapılan iki önemli değişiklikten biri; "sorumlu sıfatıyla ödenen KDV'de beyan ve ödeme" süreleri yeniden düzenlenerek vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların KDV beyannamelerini (2 No'lu KDV Beyannamesi), vergilendirme dönemini takip eden ayın 21'inci günü akşamına kadar vermek ve 23'üncü günü akşamına

bu beyana ilişkin KDV'ni ödenmesi olmuştur. İkincisi ise KDV Kanununun 36'ncı maddesindeki değişiklik ile Cumhurbaşkanı'na "iade hakkını kısmen veya tamamen kaldırma veya yeniden koyma ve bu şekilde iade hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirleme" konusunda yetki verilmesidir.

2024 yılı bütçesindeki yüzde 299,6 oranındaki artışa KDV hedefinin gerçekleşmesi için Cumhurbaşkanı'na verilen bu yetkinin kullanılması da dahil her iki düzenlemenin 2024 yılının sıcak vergileme konularından olması beklenmektedir.

Vergi Türü	Milyon TL	Bütçedeki Payı (%)
Dolaysız Vergiler	2.520.922	30,24
Dolaylı Vergiler	5.738.050	68,84
Mülkiyet Üzerinden Vergiler	76.604	0,92
Toplam	8.335.576	

	2023 (Milyon TL)	2024 (Milyon TL)	Artış Oranı (%)
Vergi Gelirleri	4.270.668	8.335.576	95,18

Dolaylı Vergiler	Artış Oranı (%)	Bütçedeki Payı (%)
Dahilde Alınan KDV	278,93	20,04
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I) ÖTV	131,12	5,46
İthalde Alınan KDV	79,44	20,05

Vergi Türleri	Artış (%)	Bütçedeki Payı (%)
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	70,49	30,24
a) Gelir Vergisi	73,24	14,47
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	97,51	1,03
Basit Usulde Gelir Vergisi	-69,70	0
Gelir Vergisi Tevkifatı	71,64	13,2
Gelir Geçici Vergisi	70,60	0,24
b) Kurumlar Vergisi	68,05	15,77
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	76,86	3,79
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	163,26	0,05
Kurumlar Geçici Vergisi	88,32	11,93
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	0,72	0,92
a) Veraset ve İntikal Vergisi	63,02	0,09
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	-3,36	0,83
d) Değerli Konut Vergisi	39,85	0
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	139,84	40,98
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	278,93	20,04
Beyana Dayanan KDV	299,60	19,04
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	91,25	1,00
b) Özel Tüketim Vergisi	72,50	16,91
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	131,12	5,46
Motorlu Taşıtlar (II)	43,90	5,98
Alkollü İçkiler (III-a)	70,86	1,29
Tütün Mamülleri (III-b)	71,98	3,02
Kıymalı Gazozlar (III-c)	58,24	0,14
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	48,99	1,03
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	98,08	2,57
d) Şans Oyunları Vergisi	108,99	0,66
e) Özel İletişim Vergisi	161,50	0,45
f) Dijital Hizmet Vergisi	69,97	0,19
g) Konaklama Vergisi	61,52	0,16
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	80,39	22,87
a) Gümrük Vergileri	88,44	2,75
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	79,44	20,05